

Een tastbaar stukje oorlogsgeschiedenis in het bosreservaat Jongenbos

Een Armstrong Whitworth Whitley bommenwerper zoals deze stortte in 1941 neer in het bosreservaat Jongenbos; (Foto: commons.wikimedia.org)

Kruisje in het bosreservaat dat herinnert aan de fatale crash, en verwijst naar het overleden bemanningslid Leslie Evetts (datum en schrijfwijze zijn helaas fout). (Foto: Benny Ceulaers)

In de bosreservaten gebeurde al allerlei onderzoek : bodemfauna, mossen en korstmossen, vleermuizen, vogels, vlinders... kortom alles wat beweegt of groeit is al de revue gepasseerd. Een tijd terug echter kwam wel een heel bijzondere aanvraag binnen uit een totaal andere onderzoekdiscipline. De vereniging 'Planehunters Recoveryteam Belgium' vroeg immers toestemming om, op vraag van de 'RAF 51st Squadron History Society' te zoeken naar brokstukken van een Engelse bommenwerper die in 1941 in het Jongenbos zou zijn neergestort. Het betreft een gedreven groep mensen met intussen een groot palmares voor wat betreft het opgraven van resten van neergestorte oorlogsvliegtuigen uit WOII. Telkens wordt ook gans het verhaal rondom de crash zo goed mogelijk gereconstrueerd. Een boeiend verhaal dat we u zeker niet wilden onthouden.

Eerst terug in de tijd. In de nacht van 18 op 19 augustus 1941 voerden 62 vliegtuigen van de RAF een bombardement uit op het station van Keulen. Op de terugweg werden er door de Duitsers 6 van deze toestellen neergehaald. Eén ervan, een Whitley bommenwerper van het 51ste squadron, stortte neer in het Jongenbos. Vier van de vijf inzittenden hadden zich nog met de parachute kunnen redden. Eén man, sergeant Leslie Arthur Evetts, werd bij de beschieting dodelijk geraakt en bleef in het toestel. Zijn lichaam werd door de bewoners van Vliermaalroot geborgen en begraven. Na de oorlog werd het stofelijke overschot overgebracht naar het Canadian War Cemetery te Adegem.

Planehunters Recovery Team aan het werk in het Jongenbos (Foto: Jan Appermont)

Links: enkele brokstukken die werden teruggevonden (Foto: Benny Ceulaers)

Rechts: het resultaat van een dag intensief speurwerk : een indrukwekkende verzameling (Foto: Benny Ceulaers)

De bommenwerper zelf valt dus in het Jongenbos en wordt grotendeels geborgen door de Duitsers, die vooral uit zijn op het aluminium en daarom nogal wat ijzer en andere brokstukken lieten liggen. Het beschermde karakter van een kasteeldomein en de hoeveelheid materiaal van dit toch grote vliegtuig hebben ervoor gezorgd dat nog heel wat resten bleven liggen in het Jongenbos.

Op basis van vooronderzoek, samen met de heemkundige kring van Kortesseem, konden de Planehunters de plaats en richting van impact achterhalen, en zo ook de zoekzone aflijnen waar de brokstukken waren terecht gekomen. Gewapend met metaaldetectors, schoppen, zeilen en emmers gingen Benny Ceulaers en zijn team aan de slag. Na 5 minuten lag er al wat materiaal op het zeil. Ooit vonden ze op een crashsite slechts enkele schroefjes of scherfjes, maar hier piepten de metaaldetectors ononderbroken.

Twee ondiepe kuilen worden door de oplettende onderzoekers herkend als de crashplaats van de zware motoren. Al gauw komen de eerste buizen boven, delen van de motorophanging blijkt. De kuilen worden voorzichtig stukje bij beetje uitgegraven: stukken verbrand hout van de propellers, rubber van de zelfdichtende brandstoftank, plexiglas van de raampjes, een stuk van de bakelieten radar, stukjes linnen doek... Ook rondom werden nog allerlei onderdelen boven gehaald. Van zowat elk onderdeel of brokstuk hadden de Planehunters al direct een idee waarvan het kwam of waarvoor het gediend had.

Op het einde van de dag was een indrukwekkende hoeveelheid brokstukken verzameld, en werden de enkele kuilen die waren gegraven keurig terug dicht gemaakt. De verstoring aan de vegetatie was dan ook minimaal : niet alleen met de brokstukken maar ook met het bos werd heel respectvol omgegaan.

Alle brokstukken werden achteraf gereinigd en gearhiveerd. Op 11 november werd een herdenkingsplechtigheid gehouden in Vliermaalroot, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de RAF en nabestaanden van de inzittenden. De belangrijkste vondsten werden tijdens deze gelegenheid ook uitgesteld, en konden op heel wat belangstelling rekenen.

Wie hier meer wil over weten verwijzen we graag door naar de website van de Planehunters waar een uitgebreid verslag van de opgraving en van het herdenkingsevenement is opgenomen. www.planehunters.be/armstrong-whitworth-whitley-z6569

De herdenkingsplechtigheid en de tentoonstelling van de brokstukken in Vliermaalroot kon op grote belangstelling rekenen. (Foto: Benny Ceulaers)

Jan Appermont

jan.appermont@lne.vlaanderen.be

Kris Vandekerkhove